Published December 31, 2003

Klapalekiana, **39**: 205-210, 2003
ISSN 1210-6100

New and interesting records of leaf beetles (Coleoptera: Chrysomelidae) from Bohemia, Moravia and Slovakia, II

Nové a zajímavé nálezy mandelinek (Coleoptera: Chrysomelidae) z Čech, Moravy a Slovenska, II

Jan BEZDĚK

Department of Zoology and Apiculture, Mendel University of Agriculture and Forestry, Zemědělská 1, CZ-613 00 Brno, Czech Republic; e-mail: bezdek@mendelu.cz

Faunistics, Coleoptera, Chrysomelidae, Bohemia, Moravia, Slovakia

Abstract. Distributional data of 10 species of leaf beetles from Bohemia, Moravia and Slovakia are presented. *Oulema rufocyanea* (Suffrian, 1847) is recorded as new for the Czech Republic and confirmed for Slovakia. *Crioceris quatuordecimpunctata* (Scopoli, 1763) and *Zeugophora turneri* Power, 1863 are new for Bohemia; *Labidostomis pallidipennis* (Gebler, 1830) is confirmed for Moravia, and *Pachybrachis hippophaes* (Suffrian, 1848) is confirmed for Bohemia and Moravia.

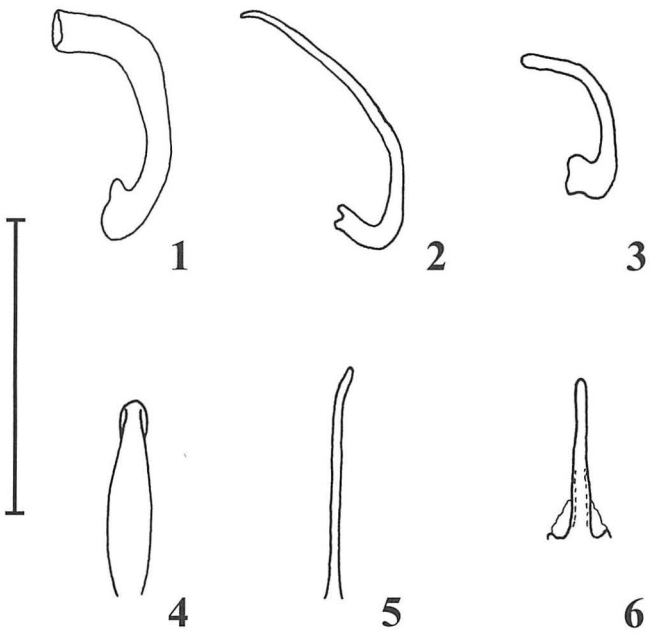
In the present paper, distributional data of 10 species of leaf beetles are given from the Czech and Slovak Republics. The data are based mainly on the material deposited in National Museum in Prague (NMPC) and several private collections. Some of the presented records are based on very old material. However, these old data refer to very rare species whose distribution is insufficiently known.

Crioceris quatuordecimpunctata (Scopoli, 1763). Bohemia mer., Kleť (7151), without collection date, 1 spec., A. Hoffer leg., J. Bezděk det., coll. NMPC. Distribution: southern and eastern Europe, Russia, Siberia, Mongolia, Korea (Warchałowski 1985). From Bohemia, it was mentioned without exact data only in the old lists by Lokaj (1870) and Klima (1902). According to Strejček (1993), *C. quatuordecimpunctata* is known from Moravia and Slovakia. New species for Bohemia.

Zeugophora turneri Power, 1863. Bohemia bor., Chomutov env. (5546), 8.ii.2001, 1 spec., P. Krásenský leg., J. Voříšek det. et coll., J. Bezděk revid. Distribution: Great Britain, Norway, Sweden, Carelia, Lithuania, Germany, and Poland (Warchałowski 1985). Reitter (1912) reported this species from the Krušné hory Mts. without any exact data; it is not clear if this record refers to the German or the Czech slopes of the mountains. Strejček (1980) and Malec (1980) reported this species from Moravia. New species for Bohemia.

Oulema rufocyanea (Suffrian, 1847). Bohemia centr., Lány (5849), 1923, 2 ♂♂, without name of collector, J. Bezděk det., coll. NMPC; Bohemia centr., Praha, Sv. Prokop [= Prokopské údolí valley] (5952), without collection date, 1 ♂, Kouřil leg., J. Bezděk det., coll. NMPC; Slovakia mer., Zádielská dolina (7390-91), without collection date, 1 ♀, A. Hoffer leg., J. Bezděk det., coll. NMPC; Slovakia bor., Nižné Ružbachy (6789), 21.viii.1978, 1 ♂, M. Mantič leg., J. Bezděk det., coll. J. Stanovský. Distribution: France, Austria, Germany, Hungary and Italy (Warchałowski

1985, Schmitt 1990). From the former Czechoslovakia, *O. rufocyanea* was reported with some doubts from Slovakia based on one atypical specimen (Roubal 1941) and this fact was adopted by Strejček (1993). All three similar *Oulema* species with red pronotum (*Oulema melanopus* (Linnaeus, 1758), *O. duftschmidi* (Redtenbacher, 1874) sensu Berti (1989) and *O. rufocyanea*) can be distinguished by the structure of the flagellum of the male genitalia (Figs 1-6). The records of *O. rufocyanea* published by Bezděk (2001) and Zúber (2001) refer to *O. duftschmidi*. New species for the Czech Republic, with its occurrence in Slovakia confirmed.

Figs 1-6. *Oulema* spp. 1-3: flagellum of the male genitalia in lateral view; 4-6: flagellum of the male genitalia in dorsal view. 1, 4: *O. melanopus* (Linnaeus, 1758). 2, 5: *O. duftschmidi* (Redtenbacher, 1874) sensu Berti (1989). 3, 6: *O. rufocyanea* (Suffrian, 1847). Scale = 1 mm.
Obr. 1-6. *Oulema* spp. 1-3: flagellum samčích genitálií, laterální pohled; 4-6: flagellum samčích genitálií, dorsální pohled. 1, 4: *O. melanopus* (Linnaeus, 1758). 2, 5: *O. duftschmidi* (Redtenbacher, 1874) sensu Berti (1989). 3, 6: *O. rufocyanea* (Suffrian, 1847). Měřítko = 1 mm.

Labidostomis cyanicornis (Germar, 1822). Moravia mer., Brno-Hády (6766), without collection date, 1 ♀, A. Fleischer leg.; Moravia mer., Mutěnice (70-7168), without collection date, 1 ♀, J. Bechyně leg.; Moravia mer., Kobylí (7067), without collection date, 1 ♂, J. Bechyně leg.; Moravia mer., Pálava (7165), without collection date, 1 ♂, A. Fleischer leg.; Moravia mer., Senorady (6863), without collection date, 1 ♂, J. Bechyně leg.; Moravia mer., Pouzdřany (7065), 21.v.1936, 1 ♀, O. Kodym leg.; Slovakia mer. occ., Bratislava (7968), without collection date, 1 ♂, 1 ♀, O. Kavan leg.; Slovakia mer. occ., Kováčov (8178), 1 ♂, 1 ♀, without collection date and name of collector; Slovakia mer. occ., Děvín (7867), without collection date, 1 ♂, L. Syrovátka leg. All J. Bezděk det., coll. NMPC. Distribution: France, Austria, Moravia, Slovakia,

Ukraine, Hungary, Albania, Bulgaria and Russia (Warchałowski 1991). According to Strejček (1993), *L. cyanicornis* is known from all parts of the former Czechoslovakia. Additional records of this very rare species for Moravia and Slovakia.

Labidostomis pallidipennis (Gebler, 1830). Bohemia centr., Káraný nad Labem (5854), without collection date, 1 ♂, 1 ♀, J. Obenberger leg.; Bohemia centr., Nymburk (5856), 24.vi.1905, 1 ♀, without name of collector; Bohemia centr., Všenory (6051), 30.vii.1910, 1 ♂, 1 ♀, without name of collector; Bohemia centr., Otradovice (5754), 6.vii.1935, 2 ♂♂, 1 ♀, without name of collector; Bohemia centr., Čelákovice (5854), 31.v.1934, 1 ♀, without name of collector; Bohemia mer., Hluboká nad Vltavou (6952), 1906, 1 ♂, E. Lokay leg.; Moravia mer., Mutěnice (70-7168), without collection date, 1 ♂, J. Bechyně leg. All J. Bezděk det., coll. NMPC. Distribution: Spain, France, Austria, Italy, Hungary, Bulgaria, Romania, Greece, Turkey, Russia (Warchałowski 1991). Only old records of *L. pallidipennis* were published from Bohemia (Weise 1893, Krása 1906, Roubal 1906), Moravia (Fleischer 1927-30) and Slovakia (Roubal 1938, 1941). Strejček (1993) reported *L. pallidipennis* from Slovakia and as doubtful from Moravia and Bohemia. Recently, Bezděk & Bezděk (1995) recorded it from Bohemia. Occurrence in Moravia confirmed; additional records for Bohemia.

Cheilotoma erythrosoma (Faldermann, 1837). Moravia mer., Havraníky (7162), 28.vi.2001, 1 ♂, J. Skuhrovec leg., J. Bezděk det. et coll. Distribution: Italy, Romania, Bulgaria and Russia (Vela & Bastazo 1994). According to Strejček (1993), it is known from Moravia. Recently confirmed also for Slovakia (Bezděk & Zúber 2001). Additional record of this very rare species for Moravia.

Pachybrachis hippophaes (Suffrian, 1848). Bohemia centr., Praha-Závist (6052), 19.v.1912, 1 ♀, without name of collector, J. Voříšek det. et coll., J. Bezděk revid.; Moravia bor., Hranice (6472), without collection date, 1 ♀, A. Fleischer leg., J. Bezděk det., coll. NMPC. Distribution: France, Italy, Germany, Poland and Romania (Warchałowski 1991). Although it is known from Bohemia, Moravia and Slovakia according to Strejček (1993), no exact data were published from these areas. The two old specimens presented here are the only ones known to me from Bohemia and Moravia. No specimen of *P. hippophaes* was also reported from Slovakia (Barabás 1978). Occurrence in Bohemia and Moravia confirmed.

Cryptocephalus (Burlinius) pallifrons Gyllenhal, 1813. "Bohem" [=Bohemia], without additional data, 1 ♀, J. Bezděk det., coll. NMPC. Distribution: France, Germany, Denmark, Poland, Sweden, Finland, Russia and Mongolia (Warchałowski 1991). According to Strejček (1993), it is known from Moravia. Recently recorded also from Bohemia (Bezděk & Zúber 2001). The second record for Bohemia.

Phratora (Phratora) atrovirens (Cornelius, 1857). Moravia occ. mer., Moravské Budějovice (6960), without collection date, 1 ♂, J. Bechyně leg., J. Bezděk det., coll. NMPC. In many collections, specimens identified as *P. atrovirens* usually refer to other species of *Phratora* Chevrolat, 1843. Additional record of this very rare species for Moravia.

Galeruca (Haptoscelis) melanocephala melanocephala (Ponza, 1805). Slovakia mer., Kamenica nad Hronom (8178), 3.iv.1988, 1 spec., J. Vávra leg. et coll., J. Bezděk det. Distribution: France, Germany, Switzerland, Hungary, Ukraine (Warchałowski 1994) and Poland (Jaloszynski & Konwerski 2001). This rare species was reported only once from Bohemia (Bechyně 1949) and several times from Slovakia (e. g. Havelka 1965, Čížek et al. 1995). Due to its geographical range, the presence of this species is expected also in Moravia. Additional record from Slovakia.

ACKNOWLEDGEMENTS. I would like to express my thanks to Jiří Stanovský (Ostrava), Jiří Vávra (Ostrava) and Jiří Voříšek (Jirkov) for providing their collections at my disposal and to Josef Jelínek (National Museum in Prague) who allowed me to study the museum collection. The study was supported in part by the Research Project of Mendel University of Agriculture and Forestry (AF MZLU MŠMT 432100001).

REFERENCES

BARABÁS L. 1978: Rozšírenie zástupcov rodu Pachybrachys Chevrolat Chevrolat na Slovensku. (Verbreitung der vertreter der Gattung Pachybrachys Chevrolat in der Slowakei (Coleoptera, Chrysomelidae)). *Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV*, 14: 99-104 (in Slovak, German summary).

BECHYNĚ J. 1949: Čtvrtý příspěvek k poznání rodu Chrysolina Motsch. Notulae ad cognitionem generis Chrysolina Motsch. IV. *Entomologické Listy*, 12: 48-55 (in Czech and Latin).

BERTI N. 1989: Contribution à la Faune de France. L'identité d'Oulema (O.) melanopus (L.). *Bulletin de la Société Entomologique de France*, 94: 47-57.

BEZDĚK A. & BEZDĚK J. 1995: Faunistic records from the Czech Republic – 28. *Klapalekiana*, 31: 72.

BEZDĚK J. 2001: The species representation and the phenology of the chrysomelid genus Oulema (Coleoptera: Chrysomelidae) in winter wheat and spring barley growths near Brno. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 49: 29-37.

BEZDĚK J. & ZÚBER M. 2001: New and interesting records of leaf beetles (Coleoptera: Chrysomelidae) from Bohemia, Moravia and Slovakia. *Klapalekiana*, 37: 147-151.

ČÍŽEK P., HEJKAL J. & STANOVSKÝ J. 1995: Příspěvek k poznání brouků čeledi Chrysomelidae (Coleoptera) Čech, Moravy a Slovenska. (Contribution to the knowledge of the family Chrysomelidae (Coleoptera) from Bohemia, Moravia and Slovakia). *Klapalekiana*, 31: 1-10 (in Czech, English abstr.).

FLEISCHER A. 1927-30: *Přehled brouků fauny československé republiky*. Moravské muzeum Zemské, Brno, 483 pp (in Czech).

HAVELKA J. 1965: Příspěvek k poznání Coleopter Slovenska. 2. část. Doplňky k Roubalovu katalogu Coleopter. (Beitrag zur Kenntnis der Coleopteren der Slowakei, 2. Teil, Nachträge zum Katalog Coleopter von J. Roubal). *Acta Rerum Naturalium Musei Nationalis Slovenici*, 11(2): 55-105 (in Czech, German summary).

JALOSZYNSKI P. & KONWERSKI S. 2001: Nowe dane o wystepowaniu Galeruca (Haptoscelis) melanocephala (Ponza, 1805) (Coleoptera: Chrysomelidae) w Polsce. (New data on the occurrence of Galeruca (Haptoscelis) melanocephala (Ponza, 1805) (Coleoptera: Chrysomelidae) in Poland). *Wiadomosci Entomologiczne*, 20: 93 (in Polish, English title).

KLIMA A. 1902: *Catalogus insectorum faunae bohemicae, VI. Die Käfer (Coleoptera).* Verlag der Gesellschaft für Physiokratie in Prag, Praha, 120 pp.

KRÁSA T. 1906: Noví brouci pro českou faunu. *Časopis Československé Společnosti Entomologické*, 3: 119-120 (in Czech).

LOKAJ E. 1870: Seznam brouků českých. *Archiv pro Přírodovědecké Proskoumání Čech Vydávané od Obou Komitétů pro Výskum Zemský* (Praha), 1: 7-76 (in Czech).

MALEC B. 1980: Potvrzení výskytu mandelinky Zeugophora turneri Power, 1863 (Coleoptera, Chrysomelidae) v ČSSR. *Časopis Slezského Muzea Opava, Ser. A*, 29: 187.

REITTER E. 1912: *Fauna Germanica. Die Käfer des Deutschen Reiches. IV. Band.* K. G. Lutz' Verlag, Stuttgart, 236 pp.

ROUBAL J. 1906: Noví brouci pro českou faunu. *Časopis České Společnosti Entomologické*, 3: 120-121 (in Czech).

ROUBAL J. 1938: Thermophile Coleopteren der Slovakei (mit besonderer Berücksichtigung der xerothermicolen Arten) und ihr Eindringen nordwärts der Donau nebst Ergänzung des Lebensbildes der betreffenden Biotope durch andere, nicht exclusiv thermophile Arten. *Festschrift zum 60. Geburtstage von Professor Dr. Embrik Strand*, 4: 405-437.

ROUBAL J. 1941: *Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Východních Karpat. III.* (*Katalog der Coleopteren der Slowakei und der Ost-Karpathen. III.*). Orbis, Praha, 363 pp (in Czech, German summary).

SCHMITT M. 1990: Taxonomische Bemerkungen über europäische Criocerinae, im besonderen über Lema cyanella (L.) und Oulema rufocyanea (Suffrian). *Deutsche Entomologische Zeitschrift*, 37: 31-38.

STREJČEK J. 1980: Faunistic records from Czechoslovakia. Coleoptera: Chrysomelidae, Curculionidae. *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 77: 431.
STREJČEK J. 1993: Chrysomelidae, pp. 123-132. In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). Seznam československých brouků. *Folia Heyrovskyana*, Suppl. 1: 3-172 (in English and Czech).
VELA J. M. & BASTAZO G. 1994: Synonymy and distributional notes on the genus Cheilotoma Chevrolat, 1837 (Coleotera: Chrysomelidae: Clytrinae). *Elytron*, 8: 173-175.
WARCHAŁOWSKI A. 1985: *Chrysomelidae – Stonkowate (Insecta: Coleoptera) I. Fauna Polski 10.* PWN, Warszawa, 261 pp (in Polish).
WARCHAŁOWSKI A. 1991: *Chrysomelidae – Stonkowate (Insecta: Coleoptera) II. Fauna Polski 13.* PWN, Warszawa, 346 pp (in Polish).
WARCHAŁOWSKI A. 1994: *Chrysomelidae – Stonkowate (Insecta: Coleoptera) IV. Fauna Polski 16.* PAN, Warszawa, 302 pp (in Polish).
WEISE J. 1893: *Naturgeschichte der Insecten Deutschland. 1. Coleoptera 6.* Nicolaische Verlags-Buchhandlung, Berlin, (1881-1893), vi + 1161 pp.
ZÚBER M. 2001: Mandelinky (Coleoptera, Chrysomelidae s. l.) Pouzdřanské stepi. (Leaf-beetles (Coleoptera, Chrysomelidae s. l.) of Pouzdřany steppe). *Sborník Přírodovědného Klubu v Uherském Hradišti*, 6: 200-205 (in Czech, English summary).

SOUHRN

Tato práce shrnuje údaje o výskytu 10 druhů mandelinek na území České republiky a Slovenské republiky. Údaje jsou založeny jednak na sběrech deponovaných v Národním muzeu v Praze a dále na materiálu z několika soukromých sbírek. V případě některých zde prezentovaných dat se jedná o velmi starý materiál, který se ovšem týká vzácných druhů, jejichž rozšíření je nedostatečně známé. Autor se rozhodl tato stará data publikovat, přestože některé z uváděných lokalit už nemusí v současné době existovat.

Crioceris quatuordecimpunctata (Scopoli, 1763). Druh rozšířený v jižní a východní Evropě, na východ zasahuje přes Rusko a Mongolsko až po Koreu (Warchałowski 1985). Z Čech byl doposud uveden bez přesných údajů pouze ve starých seznamech Lokaje (1870) a Klimy (1902). Nový druh pro Čechy.

Zeugophora turneri Power, 1863. Druh známý především ze severní Evropy, uváděný z Velké Británie, Norska, Švédska, Karélie, Litvy, Německa a Polska (Warchałowski 1985). Reitter (1912) uvedl tento druh z Krušných hor, ale bez přesných dat. Není proto jasné, jestli se Reitterův údaj týká české nebo německé části Krušných hor. Strejček (1980) a Malec (1980) zjistili *Z. turneri* na Moravě. Nový druh pro Čechy.

Oulema rufocyanea (Suffrian, 1847). Rozšíření tohoto druhu zahrnuje Francii, Rakousko, Německo, Maďarsko and Itálii (Warchałowski 1985, Schmitt 1990). Na základě jedné atypické samice byla *O. rufocyanea* publikována ze Slovenska (Roubal 1941), což bylo později převzato Strejčkem (1993). Systematika tří evropských druhů rodu *Oulema* s červeným štítem (*Oulema melanopus* (Linnaeus, 1758), *O. duftschmidi* (Redtenbacher, 1874) sensu Berti (1989) a *O. rufocyanea*) stále není uspokojivě vyřešena. Údaje publikované Bezděkem (2001) a Zúberem (2001) jako *O. rufocyanea* se ve skutečnosti týkají *O. duftschmidi*. Všechny tři zmíněné druhy mohou být spolehlivě rozlišeny podle tvaru flagella samčích genitálií (obr. 1-6). Nový druh pro Českou republiku, výskyt na Slovensku potvrzen.

Labidostomis cyanicornis (Germar, 1822). Rozšíření: Francie, Rakousko, Ukrajina, Maďarsko, Albánie, Bulharsko a Rusko (Warchałowski 1991). Strejček (1993) uvádí tento druh z Čech,

Moravy i Slovenska. Další údaje o výskytu tohoto velmi vzácného druhu na území Moravy a Slovenska.

Labidostomis pallidipennis (Gebler, 1830). Druh známý ze Španělska, Francie, Rakouska, Itálie, Maďarska, Bulharska, Rumunska, Řecka, Turecka a Ruska (Warchałowski 1991). Z území bývalého Československa existují pouze starší literární údaje (Čechy – Weise 1893, Krása 1906, Roubal 1906; Morava – Fleischer 1927-30; Slovensko – Roubal 1938, 1941). Strejček (1993) uvádí *L. pallidipennis* pouze ze Slovenska, údaje z Čech a Moravy považuje za pochybné. Recentně byl tento druh potvrzen pro území Čech (Bezděk & Bezděk 1995). Výskyt na Moravě potvrzen, další údaje pro Čechy.

Cheilotoma erythrosoma (Faldermann, 1837). Rozšíření: Itálie, Rumunsko, Bulharsko a Rusko (Vela & Bastazo 1994). Podle Strejčka (1993) je *Ch. erythrosoma* známa z Moravy, nedávno potvrzena také pro Slovensko (Bezděk & Zúber 2001). Další údaj o výskytu tohoto velmi vzácného druhu na území Moravy.

Pachybrachis hippophaes (Suffrian, 1848). Druh známý z Francie, Itálie, Německa, Polska a Rumunska (Warchałowski 1991). Ačkoli podle Strejčka (1993) je *P. hippophaes* znám z celého území bývalého Československa, nebyl pro toto území publikován ani jeden přesný údaj. Zde prezentované dva staré kusy jsou jediné, které se autorovi podařilo zachytit. Výskyt v České republice potvrzen.

Cryptocephalus (*Burlinius*) *pallifrons* Gyllenhal, 1813. Rozšíření: Francie, Německo, Dánsko, Polsko, Švédsko, Finsko, Rusko a Mongolsko (Warchałowski 1991). Strejček (1993) uvádí *C. pallifrons* z Moravy; nedávno prokázán také pro území Čech (Bezděk & Zúber 2001). Druhý prokázaný údaj z Čech.

Phratora (*Phratora*) *atrovirens* (Cornelius, 1857). Exempláře determinované v mnoha sbírkách jako *P. atrovirens* náleží ve skutečnosti k jiným druhům rodu *Phratora* Chevrolat, 1843. Další údaj o výskytu tohoto velmi vzácného druhu na území Moravy.

Galeruca (*Haptoscelis*) *melanocephala melanocephala* (Ponza, 1805). Druh známý z Francie, Německa, Švýcarska, Maďarska, Ukrajiny (Warchałowski 1994) a Polska (Jaloszynski & Konwerski 2001). Tento velmi vzácný druh byl pouze jednou uveden z území Čech (Bechyně 1949) a několikrát ze Slovenska (např. Havelka 1965, Čížek et al. 1995). Díky jeho geografickému rozšíření lze tento druh očekávat také na území Moravy. Další údaj pro Slovensko.